

МОРАЛЬНІ ПЕРИПЕТІЇ ҐЕНДЕРНИХ ІННОВАЦІЙ

О. П. Проценко, д-р філос. наук, професор
Національний аерокосмічний університет «Харківський
авіаційний інститут»

Одним з базових принципів сучасного міжнародного співтовариства є розвиток глобального партнерства заради гармонійного людського розвитку стосовно реалізації ґендерної політики, яка суттєво змінює усталені засоби життєдіяльності, суспільні норми і моральні пріоритети а також ідеологічні конструкти, які їх визначають. В таких умовах особлива увага концентрується на філософсько-антропологічній інтерпретації тілесності як самого достовірного факту існування людини.

XX–XXI століття знаменує собою нову онтологію, яка звертається до реалій життя, живому його досвіду, повсякденним практикам і ставить питання, які ще не є результативно вивченими, або таки, які ще залишаються не визначеними в межах філософії пола. У наш час нові нариси проблем тілесності пов'язані з низкою об'єктивних обставин. По-перше, с прогресом природних та технічних наук, що досліджують тіло людини, його структуру, стані, можливості. По-друге, існування неспростовного факту, що природне тіло людини має певну організацію органів та конститує себе в чоловічих та жіночих статевих проявах, що, перш за все, викликає експансію новітніх біомедицинських технологій, радикально змінюючи канон статі в житті і діяльності його представників. Існують таки біомедицинські процедури, які впливають на зміну уявлень суспільної свідомості про сталі стереотипи поведінки стосовно родини, подружжя, материнства, батьківства, ролевої варіативності у відносинах членів родини. До таких новітніх процедур можна віднести генетичні маніпуляції, експерименти з ембріоном і плодом, клонування, заміну полу, естетичні зміни в морфології тіла за допомогою пластичної хірургії, то що. І по-третє. В наш час інформаційно-комунікативного буму, існуючого агресивно і не

одноставно, тіло людини одержує певну знаково-символічну текстуальність, завдяки чому воно не тільки сприймається, але і прочитується, витлумачується, інтерпретується. Таким чином, тіло людини взагалі, чоловіка або жінці окремо, підпадає під вплив соціокультурних трансформацій, здійснює сферу безтілесного, який безпосередньо присутній в різних поведінкових модифікаціях. Наочні форми поведінки відтворюють ціннісні значення, які трансцендентні по відношенню до анатомічному устрою тіла.

У наш час серед проблем, які поставлені філософським знанням про людину, конче важливими стають проблеми морально-етичного характеру, які стосуються засобів використання людиною свого тіла і статі, виходячи з уявлень про добро і зло, істину і оману, красу і користь. Особливе значення в обиранні тілесних практик набуває етична компетенція соціального суб'єкта завдяки розумінню діалектики моральної необхідності як особливої системи обов'язків і мірою індивідуальної свободи як межі воління в той чи іншій конкретній ситуації. Слід завжди мати на увазі, що моральні вимоги ситуативні в функціонуванні, і позитивне значення вчинку в одому випадку, а в іншому - може обернутися повною протилежністю. Викликає певної моральної зрілості і досвіту людини також прийняття рішення стосовно блага, віддавання переваги і обирання меншого зла понад більшим. Стосовно безпосередньо гендерних трансформацій, то етичний дискурс слід направляти на формування моральної рефлексії, яка впливає на само ідентифікацію особистості та створення нормативного зразка в статусно-ролевих відношеннях. В зв'язку з цим, нове звучання набувають вихідні принципи, які апелюють до орієнтації на здоровий глузд, оволодіння мудрістю, а також ці, які навчають розумним вимогам до такого образу життя і окремим вчинкам, які пов'язані з прагненням пізнання самого себе (Сократ), дотримування міри в усьому (Фалес), слідуванні доброчесностям, уникати крайнощів у вчинках (Аристотель), бути ближче до природі (стоїки), бачити в людині найвищу ціль, а не засіб (І.Кант), благоговіти перед життям (А.Швейцер), «турбуватися про себе» на тлі «мистецтва існування» (М.Фуко).

Процеси, що пов'язані з різними модифікаціями природного тіла, включаючи зміну полу загострюють проблему морально-правових вимог особистості на дотримання принципу конфіденційності, згідно якому інформація про тілесному стані людини не повинна обговорюватися відкрито, або передаватися іншим особам. Порухення морфологічної єдності тіла, відсутність його органів і деяких функціональних особливостей є сакрамент, тайна особистості, оприлюднення якої може негативно впливати на відношення до неї оточуючих. В наш час тіло людини значно ніж в інші часи стає під впливом маркірування, що викликає бажання людей відповідати проголошеному в суспільстві ідеалу, зразку. В суспільної свідомості складається думка, що маніпулювання тілом впливає на імідж, який допомагає людині вирішувати проблеми, що пов'язані з успіхом в кар'єрі, отриманні авторитету і щасливими особистісними подіями в житті. В таких умовах як у жінок, такі у чоловіків з'являється глибока незадоволеність своїм тілом, який, на їх погляд, не співпадає стандарту, який проголошується в суспільстві і викликає пристрасне бажання провести корекцію лиця, грудей, росту, повернути геронтологічні процеси назад, або зупинити їх, що приводить до ризикованих медичних втручань, викликаючи небажані результати, руйнування здоров'я, летальний вихід. В таких ситуаціях «працює» низка факторів: урозуміння самої людиною ризик, на який вона погоджується, майстерність хірургів, комерційний інтерес, що в досягненні фінансового збагачення не має міри.

Етичний напрямок наукових досліджень та практик, пов'язаних з гендерними інноваціями, повинен сприяти науковому обґрунтуванню пріоритетних моральних цінностей життєдіяльності людини. пов'язаних з її виживанням, збереженням людського роду та унікальної тілесної організації її представників, турботою про здоров'я, та їх унікальну тілесну організацію, статеві та індивідуальні неоднаковості та відмінності, які реалізуються в багатовимірної духовно-практичної діяльності, в досягненні щастя та сенсу існування.